

О поселении в Ставропольской губернии 66 семейств эстонцев прибывших из Таврической губ., о выделе военному ведомству 6 тыс. десят. земли в Пятигорском уезде для кабардинских уроженцев и о поселении в сел. Казинке 115 семейств эстонцев прибывших из Остзейского края (127 листов)

Стр. 47, 47 об, 48

Kige armulikumb Sure Würsti Härra Mihael Nikolawits nink Kaugasia maa Wallitseja

Meije teije allantliku Kronu tallo Pojat Samarskoi Kubbernist Nowausenski Kreisist Krasnaikutski wolostist Estontse. Karl Haugas. Pawel Taldrek. Peter Palwader.

Palwe Kirri.

Ellasime ennamb 10. Aastat Samarskoi Kubbernin Lihwlantka küllan koggoniste waese ello sissen.

1.^{malt} We puudus olli meil egga aasta wäga suur, sest tampi piddime egga kewwate nink süggise teggema, agga kewwate kui suur wessi tuli sis lõhkse selle tampi ärra ja suwwel es olle meil kosgilt wet sada.

ja 2.^{selt} Heina maad es olle meil sukkugi ja es woi meije mitte Lojusid piddada omma tö teggemise tarwis.

nink 3.^{dalt} Agga Kige suremb hädda olli meil sest, et se ma mes meile kätte mõdeti olli kik ennamaste sola ma, kui meije kewate omma wilja mahha teggime, sis tuli kül ülles kui ma märg oli agga kui põud ehk pallaw wälja tuli sis kuiwi kik nenda ärra et mõnni aasta es sa mitte ommale semend taggasi.

1866. Aastal Martsu kuul maksime omma wõlla kik ärra, ja wõtsime perrepassit wälja nink tullime Kaugasiate maad otsma, ja lõiseme ühhe ma tükki omma ussu wennate jure Palkai Kassinkate, ja tullime istawrapoli Kosudaristwena imusistwa Pallatu, ja andseme Uprawläisule palwekirja end uprawläisu es anna meile mitte lubba assutata selle ma peäle, sis läksime jälle taggasi Estontside juure, ja pallusime neid allandlikult et meid wasto wõttakse ja nemma olli meid wasto nenda armuliku ja wõtsiwa meid wasto oma küllase, ja siis tuli nende külla ma mõõdja nink akrusnoi pamosnik ja nendele näitseme ommad passit, ja akrusnoi pamosnik wõttis meije passit ärra ning ma mõõtja lõigas meile maja planit wälja nenda kui tõistele Estontsile, ja käskis meil majat ülles tehha, agga kui meije omma maja ülles teggime sis toodi meije passit kätte ja aeti meid wasto talwe kiki naiste ja lapstega wälja, agga meije omma ussu wennad olliwad meid wasto weel nenda armuliku ja jättiwa meid omma majate sisse talwe korderi, ja nüüd süggiselt

tulli meil omma külla Rahwas Samarskoi Kubbernist järrele ühte kokko 25. perret ja wallitsesime ommale ommale kohha parremat kät Kubbani ärest istawrapolski Kubbernide nink Pitte horski Kreisi wRaskaleskoi ja pelamitsotskoi ma keskel, sest enne ellas üks Tatarskoi knääs ehk Suldan agga nüüd läks temma ärra ülle kubbani ja meije andsime 15. Septembril teile Kige Armulikumb Würsti Härra palwe kirja selle suldani ma perrast, ja nüüd ütteldi meile Kubbernadorskoi Kantsalerist nenda et teile om wastus taggasi tulnu Suure Würsti käest ja ei olle mitte woimalik saada sest teil ei olle mitte wolenjat

Siis pallume teid Kige Armulikumb Sure Würsti Härra allantikult et teije wöttase meije palwet armulikult kuulta, sest meije jõud ei kanna ennamb taggasi omma wanna kohta minna, sedda wolenjat tooma, ja pallume teid allandikkult et teije annase meile lubba assutada selle ma peäle mes meije olleme pallunu, agga kui mitte ei olle woimalik saada sedda maad, sis pallume teid allandikkult et annase meile lubba assutata toiste Estontside manno Palkai Kassingade, sest meije olleme ommale Lojusid ostnu nik ka mõni on talwe wilja mahha teinud nattuge, pallume teid allantikult Sure Würsti Härra et annase meile teedmist meije palwe kirja perrast istawrapoli Kohtu läbbi. Palwekirja andja omma Karl Haugas, Pawel Taldrek nink Peter Palwader.

[Toimetatud ümberkirjutus lõunaeestikeelsest originaalist. Toimetas A. Aule.]

Kõige armulisem suurvürstihärra Mihhail Nikolajevitš, Kaukaasia maavalitseja

Meie [oleme] teie alandlikud kroonu talupojad Samara kubermangust Novouzenski kreisist Krasnõi Kuti vallast, eestlased Karl Haugas, Pavel Taldrek, Peter Palvader.

Palvekiri

Elasime enam kui 10 aastat Samara kubermangus Lifljandka külas kogunisti vaest elu.

- 1) Veepuudus oli meil iga aasta väga suur, sest pidime igal kevadel ja sügisel tammi tegema, aga kevadel, kui suurvesi tuli, lõhkus see tammi ära ja suvel ei olnud meil kuskilt vett saada.
- 2) Heinamaad ei olnud meil sugugi ja me ei saanud oma töö tegemise tarvis loomi pidada.
- 3) Aga kõige suurem häda oli meil sellest, et see maa, mis meile kätte mõõdeti, oli kõik enamasti soolamaa. Kui meie kevadel oma vilja maha tegime, siis tuli see küll üles, kui maa märg oli, aga kui põud või palavus tuli, siis kuivas kõik nõnda ära, et mõni aasta ei saanud me omale seemetki tagasi.

1866. aasta märtsikuus maksime oma võlad kõik ära ja võtsime perepassid välja ning tulime Kaukaasiasse maad otsima. Leidsime ühe maatüki oma usuvendade juures Kasinka orus, tulime Stavropoli riigivarade palatisse ja andsime upravläisule¹ palvekirja, ent upravläisu ei andnud meile luba selle maa peale asuda. Siis läksime jälle tagasi eestlaste juurde ja palusime neid alandlikult, et meid vastu võetaks, ja nemad olid meie vastu nõnda armulised, et võtsid meid vastu oma külasse. Siis tulid nende külla maamõõtja ning akrusnoi pamosnik.² Nendele näitasime oma passe ja akrusnoi pamosnik võttis meie passid ära ning maamõõtja lõikas meile majade jaoks maatükid välja nõnda kui teistele eestlastele ja käskis meil majad ehitada. Aga kui meie oma majad ehitasime, siis toodi meie passid kätte ja aeti meid vastu talve kõigi naiste ja lastega välja, aga meie oma usuvennad olid meie vastu veel nõnda armulised, et jätsid meid oma majadesse talvekorterisse. Nüüd sügisel tuli meile oma küla rahvas Samara kubermangust järele — ühtekokku 25 peret — ja valisime omale koha paremal pool Kubani jõge Stavropoli kubermangus Pjatigorski kreisis *wRaskaleskoï*³ ja Belometšetskaja⁴ maa vahel, sest enne elas [seal] üks tatari knääs⁵ ehk sultan, aga nüüd

¹ *Управляющий* — silmas on peetud Stavropoli riigivarade palati juhatajat.

² *Окружный помощникъ* — ringkonna juhataja abi.

³ Silmas on peetud Vorovskoleskaja staniitsat (*станция Воровскольсская*; praegu *Воровсколесская*).

⁴ Kubani-äärne Belometšetskaja staniitsa (*станция Бѣл(о)мечетская*; praegu *Беломечетская*).

⁵ *Князь* — vürst.

läks tema ära üle Kubani [jõe] ja meie andsime 15. septembril teile, kõige armulisem vürstihärra, palvekirja selle sultani maa pärast, ja nüüd üteldi meile kubeneri kantseleist nõnda, et teile on suurvürsti käest vastus tulnud ja [meil] ei ole võimalik [seda maad] saada, sest teil ei ole volenjat.⁶

Siis palume teid, kõige armulisem suurvürstihärra, alandlikult, et teie võtaksite meie palvet armuliselt kuulda, sest meie jõud ei võimalda enam tagasi oma vanasse kohta minna seda volenjat tooma, ja palume teid alandlikult, et teie annaksite meile loa asuda selle maa peale, mida meie oleme palunud, aga kui ei ole võimalik saada seda maad, siis palume teid alandlikult, et annaksite meile loa asuda teiste eestlaste juurde Kasinka orgu, sest meie oleme omale loomi ostnud ning mõni on ka natuke talivilja maha teinud. Palume teid alandlikult, suurvürstihärra, et annaksite meie palvekirjale vastuse Stavropoli kohtu kaudu. Palvekirja esitajad on Karl Haugas, Pavel Taldrik ning Peter Palvader.

⁶ „Volenja” — oletatavasti *увольнительное свидетельство* ehk nn. vabastustunnistus varasemast elukohast.

(1866–1874 гг) По представлению Управляющего Ставропольской губернии о поселении 66 семейств эстонцев прибывших из Таврической губернии и о поселении 115 семейств эстонцев прибывших из Остзейского края (127 листов)

Стр. 46 – 46 об, 49

[mäрге teises käekirjas: 21 апрѣля 1867]

Его Императорскому Высочеству Великому князю Михаилу Николаевичу Намѣстнику Кавказскому

Довѣрителей Государственныхъ крестьянъ Самарской губерніи Новоузенскаго Уѣзда деревни Лефляндка, эстонцы Карлъ Гавгасъ, Павелъ Тальдрекъ и Петръ Тальфатеръ.

Прошеніе

Проживая болѣе 10 лѣтъ въ Самарской губерніи въ деревнѣ Лефляндка мы претерпевали тамъ съ нашими семействами крайнюю нужду, именно: **1^е**, потому что тамъ мы совершенно не имѣли сенокоснаго мѣста, что стѣсняло насъ содержать необходимый хозяйственный скоть, **2^е**, въ скудномъ количествѣ воды, которая въ лѣтнее время совершенно пересыхала и **3^е**, самое главноеgrundъ земли отвѣденный намъ подъ засѣвъ хлѣба совершенно состоитъ изъ одного солончака, на который при всемъ нашемъ стараніи произвести урожай кокого небудь зернистаго хлѣба положительно было для насъ не удачно, по этому мы въ 1866 году въ Мартѣ мѣсяце по годовымъ паспортамъ выданнымъ намъ изъ Самарской губерніи Новоузенскаго Уѣзда, мы въ числѣ 25 семей выѣхали изъ Самарской въ Ставропольскую губернію, для пріисканія мѣста на казенной землѣ гдѣ бы мы могли съ Высочайшаго разрѣшенія постоянную осѣдлость, которую мы и пріискали, на правой сторонѣ рѣки Кубани между станицами Расколѣской и Бѣломѣчетской и нашли оною для себя удобною, по этому желая тамъ поселится и приписаться къ Ставропольской Губерніи мы приняли на себя смѣлость просить Ваше Императорское Высочество если только возможно поселится на указанной нами землѣ съ перечисленіемъ изъ Самарской въ Ставропольскую губернію то не откажитѣ всѣмилостивѣйше приказать сдѣлать распоряженіе объ отдѣлѣ намъ участка изъ оной, если же по какимъ либо причинамъ не возможно будетъ отвѣсти участка изъ показанной нами земли, то хотя участокъ въ Балкѣ Казинкѣ Пятигорскаго Уѣзда съ другими жительствоющими уже тамъ [jät kub lk. 49:] Эстонцами и о милостивомъ распоряженіи Вашего Императорскаго Высочества посему нашему прошенію, соблаговолить приказать объявить намъ чрезъ мѣстное наше Начальство. Karl Haugas, Pawel Taldrek, Peter Palwater minna Peter Pohla kirjota isse hennese nink ka tõiste eest